

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Aidélre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 21.

Az osztrák válság.

Tíz hónap alatt a harmadik kormány bukott meg Ausztriában.

Egyet a németek, kettőt a csehek buktattak meg.

Egyik sem volt közülök parlamenti kormány, pusztán a császár hivatalnok volt mindegyik. Az utolsó mellett annyira latba vetette a Felség tekintélyét, hogy maga elé idézte a pártok vezéreit s kérte őket, csak addig hagyják vegetálni a Clary-kormányt, míg keresztül viszi a kiegyezést és az indemnitit. A kormány vezetője azt is megígérte, hogy alkotmányosan fog kormányozni, a gyűlölt 14-ik §-t nem fogja alkalmazni. Ezt becsülték benne, mert maguk is szeretnék már visszatérni az alkotmányos parlamenti kormányzáshoz, — mégis megbuktatták.

Tehát sem a korona tekintélye s az állam legfőbb érdeke nem képes őket rábírni arra, hogy félre tegyék csak rövid időre is partiális érdekeiket.

Pedig jól tudják, hogy mi következhetik ezután?

Hazaküldik a — parlamentet s össze sem hívják hónapokig. Az új kormányelnök nem fogja megígérni, hogy nem alkalmazza a 14. §-t, sőt ellenkezőleg, azzal kezdi

működését, hogy közzétesz egy császári pátenst a fogyasztási adók átutalásáról.

A kvótát pedig egy esztendőre megállapítja a Felség, még pedig, minden valószínűség szerint, a bizottságok által elfogadott 65.6—34.4% szerint.

Éppen ezért Széll miniszterelnök le is vette a kvótajavaslatot a magyar képviselőház napirendjéről.

Jövőre — kezdenek újból az alkudozást, — ha ugyan lesz kivel.

Mert az évek óta tartó osztrák bonnyodalom már nemcsak nyelv- és kiegyezési háború s nemcsak folytonos kormányválságokba sodorta az osztrák tartományokat, hanem valósággal alkotmányválságba döntötte az országot, melyből alig fog egyhamar kilábolni.

Az osztrák válságról legújabb **sürgönyeink** a következők:

Az új miniszterium.

Bécs, decz. 21. Ő Felsége ma bucsukihallgatáson fogadta a Clary-kabinet összes tagjait. Clary az elbocsátás alkalmával a Lipót-rend nagykeresztjét kapta.

A Wittek-kabinet kinevezésére vonatkozólag azt táviratozza tudósítónk, hogy azt a hivatalos lap már holnap fogja publikálni.

Az új miniszterium tagjai a következők:

Wittek elnök és vasuti miniszter,

Weltersheim honvédelem, Berndt közoktatásügy, Stummer belügy, Schrott igazságügy, Thiebal kereskedelem, Jorkan pénzügy, Blumfeld földmívelés és Lendovsky Galiczia.

Minden elveszett!

Budapest, decz. 21.

A legnagyobb politikai események sokszor csak egy-egy pillanat művei. Az emberi elme egy pillanatnyi csüggedtségének, vagy kétségbeesésének műve. Ily pillanatszülte esemény ez a nagy politikai derut, a mi most az Osztrák-Magyar monarchia politikusait kétségbe ejti.

Magyarország a Széll miniszteriummal, Ausztria pedig a Clary miniszteriummal próbált újat és mindkettőnek eleinte jól ment minden. Széll Kálmán szőr mentén kezdte simogatni a magyar parlamentet és sikerült dolgát rendbeszedni úgy, ahogy.

Clary Aldringen gróf is nyakas legény és hidegvérrel, miniszteri halálmegevetéssel tűrte a csehek minden botránját. Ez alatt pedig a magyar parlament felé is komor fellegek szállingóztak s a komor fellegekből vakító villámok cikáztak. De a kvótának bármiként is, át kell menni, Széll Kálmán tehát teljes lelkierejének megfeszítésével harcolt, hanem Clary gróf nem bírta sokáig a harcot.

Tegnap nagyon el lehetett keseredve, a mikor 5 órakor haza ment a Reichsrathból és gondolkozni kezdett. Belátta, hogy a kvótát nem tudja áterőszakolni, a mint azt magyar kollégájának megígérte. Tehát sürgönyözött Széll Kálmánnak Budapestre:

„Alles ist verloren!“

Széll Kálmán éjjélkor kapta meg a sür-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tizedik december.

Irta: Julius.

Elégiát, bús, keserves elégiát szeretnék rólad zengeni elsiratott természet, melyet immár fehér szemfödő takar. Elérkezett utolsó perced: itt a zuzmarás, ködös december vége. Pirosak az arcok a csipős hidegtől és friss, eleven az élet . . .

Édes nyugalom honol a meleg szobában, hol pattog a tűz, duruzsol a láng. Kiaknázunk az otthon ritka örömeit. Ott ülünk a hangulatot keltő kályha mellett: és boldogok vagyunk . . .

Csakhamar bágyadtság mutatkozik a kedélyen. Tűrhetetlen lesz a tikkasztó környezet. Működni kezd a veszteglő agy, gondolkodni. Busz-somorú történet jut felszínre: az elégia.

* * *

. . . Azután az erős ember megpiszkálta a kályhában a tüzet, lángra éledtek a veres parazsok, megtöltötte, meggyújtotta a petroleumlámpát. Az egyszerű szobában barátságos lett az élet. Öreg tölgyfa karosszékkel tett a kályha mellé, odaülvén, a karjára könyökölt és kezébe hajtá fejét.

Csakhamar bekerült a konyhából a sápadt asszony, székre tette a lámpát közel a kályha mellé, varrást keresett s oda kuporodott az erős ember lába elé.

Gyors, szapora öltések közt néha felpillantott a férfira, majd meg gyorsan lekapta róla tekintetét. Ezalatt künn erősen fútt a szél, meg-megverte az ablaküvegeket. Az ember belebámult a véghetetlen ürbe. Megunván a hosszúság aligatást, pipára gyújtott. Kékes füstfelleg osont a kicsi, csendes fészekbe, mely nagy boldogságot rejte . . .

Behallották a szél vig muzsikáját, látták a fűgén tánczó selymes hópihéket . . . Régi fájdalmas emlékeket hozott eszükbe a tél, mely betolakodott, megzavarta a csendes boldogságot. Egyre gondoltak, egyike sem mert gondolatának kifejezést adni.

Végre az erős ember félhangosan mormogá, mintha magával beszélne:

— Tizedik december.

Tíz hosszú év telt azóta el, mióta megmentették egymást az életnek . . .

Kemény tél vala és az Ur születésének hónapja. Tombolt a szélvész. Rettenetes volt a hófúvás. Zajlott a Duna.

A partnak két ellenkező irányából vaczogva, fázva sietett egy-egy alak. Mindkettőnek kétségbeesés dult bensejében; mindkettő a zajló folyamat választá sirjául.

Egyik az erős ember. Vékony, kék munkászsabony volt hivatva védni a hideg ellen. Veres kezei a mély zsebben találtak oltalmat. Tömött bajuszán a megfagyott pára fehérlett. Keserű vonás torzítá arcát, valahányszor havat szórt arcába a szél . . .

Hát miért kóborog?! Tudnivaló: Elbocsá-

tották a gyárból, mert nincs munka. Azzal persze nem sokat törődtek, hogy talál-e munkát. Pár nap alatt felemésztette utolsó keresményét s az éhen-halással kelle küzdenie. Ekkor érlelődött meg agyában ama borzasztó szándék, hogy eldobja magát az életet. Órákig bolyongott céltalannul az utcákon, míg a Dunához ért . . .

Ezalatt lassu léptekkel közeledett ellenkező irányból a másik sorsüldözött. Nagy hamuszín kendőbe volt burkolva. Tétovázó tekintettel vizsgálta a hullámokat, melyek majd megszabadítják a kintől, gyötrelmetől. Letérdelt a hóba és imádkozott. Elmerülésében nem hallotta a hó ropogását, melyet az erős ember léptei okoztak . . . A férfi füléhez csendes zokogás ért s elfelejté a maga nyomoruságát, kinzó, tépő fájdalom vett erőt lelkén . . .

Pár perczig tartott már e jelenet, midőn megérintené a reszkető teremést, gyöngéden susogá:

— Gondoljon az Istenre, arra a jó Istenre, ki nem hagyja el a kétségbeesőt, ki felsegíti a gyámoltalant. Jöjjön, menjünk innen e rémes, ördögkisértő helyről . . .

És a két hajléktalan nem szólt többet egymásnak, megérték az ég rendelését, ki egymás megmentésére küldte őket, és ha megmentette őket, bizonyára fog kenyérről is gondoskodni. Érezték, hogy új élet vár rájuk; tudták, hogy e perczben Isten adta őket össze . . .

Az éjet künn töltötték az ég alatt, hiszen ugyanis hajnal volt már. Barangoltak utcáról-utczára. Miközben a lány elmondá történetét.

gönyt és másnap levéltette a kvóta javaslatot a tárgyalásról.

Mos tehát minden remény elveszett, ha egyáltalán volt még valakiben egy szikra reménység is.

Nemde tragikus e két férfi minden működése és iparkodása!

*

A képviselőház ülése után minisztertanács volt, melyen résztvettek, Szilágyi Dezső és Horánszky Nándor is.

Nagy kérdése most a kvóta politikájának, hogy vajjon a kvóta végleges megállapítására vonatkozó akció elölről kell e kezdeni, vagy a Wittek miniszterium átveszi a Clary miniszterium örökét. A további teendőkről még nem határoztak, miután az egész esemény villámként sújtotta az egész magyar közéletet.

Ennek betetőzése lenne az, a mi most hírlik politikai körökben, hogy t. i. a delegáció tagjai is obstrukcióra készülnek.

Szell Kálmán miniszterelnök még karácsony előtt a királyhoz megy tanácskozássra.

Minisztertanács.

A tegnapi magyar minisztertanácsban, miután elhatározták a kvótajavaslatnak a napirendről való levételét, Lukács László pénzügyminiszter referált, hogy az ő hadserege készen van arra, hogy január elsejétől fogva az osztrákoktól szedjék be a fogyasztási vámot. Tudomásul vették mint olyan tény, mely csak formális intézkedés, mert a pénzügyminiszter maga sem hiszi, hogy ő Auszriától valaha vámot szedhessen. Hiszen Clary tegnap már búcsuzott és a mai nap valószínűleg megszüli az új osztrák kormányt, mely császári parancsra a 14. §. jegyében születik. Lesz tehát átutalás a 14. §. sal.

A minisztertanács végén még csak beszélgetés formájában szóba került a Ház felosztatásának kérdése. Abban megegyeztek, hogy a parlamentben sok kényelmetlen ember van, akitől jó volna megszabadulni, sőt abban is, hogy legközelebb komoly fontolóra veszik a felosztatás kérdését, de egyelőre nem határoztak semmit.

Szóba jött a sárosi főispán, Szinnyey-Merse István elbocsátásának kérdése is. Eről ugyanis a miniszterelnök két ízben is tett előterjesztést a koronának és Szinnyey-Merse sárosi főispán még mindig hivatalban van. Ez már oly belpolitikai dolog, a melyben a korona mindig elszokta fogadni a kormány előterjesztését. Főispánok kinevezése és elbocsátása mindig a belügyminiszter hatalmi köréhez tartozott. Emlékeznünk még, a mikor Baross Gábor egy napon öt-hat főispánnak megmonta, hogy elvannak bocsátva s elbocsátásuk már másnap megjelent a hivatalos lapban.

Oroszország pénzügyei.

Pétervár, decz. 21. A csár a következő leiratot intézte Witte pénzügyminiszterhez:

Parancsomra a pénzügyi bizottság az előirt rendben megvizsgálta az ön kívánságára a pénzpiac jelenlegi helyzetét, a pénzügyminiszteriumnak erre a tárgyra vonatkozó közleményével összefüggőleg és a következő egyhanglag hozott rezolúciókat terjesztette elő:

1. Utóbbi időben pénzpiacunkra több egyidejűleg működő kedvezőtlen tényező föltéteb erős hatást gyakorol. E tényezők legelszejének a tőke mindenütt uralkodó drágasága tekintendő, amelyet Angliának Transzvállal való háboruja még inkább kiélesít. Ennek az oknak a hatását a legutóbbi évek gyöngé termése s ennek következtében a leszámolási mérleg rosszabodása és iparunk az utóbbi években való rendkívüli gyors föllendülése még komplikáltabbá teszi. Noha az ipar fejlődése magában véve országunkra nézve kedvező, a fennálló körülmények között mégis növeli a pénzpiac szorultságát.

2. Ilyen föltéteb sulyos föltételek találkozását természetesen nem viselheti el pénzpiacunk némi nehézségek nélkül; de ezek a nehézségek sokkal erősebben lépnek fel, ha az ország nem állíthatna szembe vele raczionális pénzrendszert. Ez okból pénzügyi politikánk-nak, pénzforgalmunk állandóságának fönttartására kell irányulnia, ami legfontosabb föltétele az állami és nemzeti háztartás szabályos fejlődésének. A jelenlegi helyzet nem követel rendkívüli intézkedéseket. A pénzügyminiszteriumnak és a birodalmi banknak a piac megnyugtatására és egyes szolid vállalatoknak támogatására tett részleges intézkedéseit szükség esetén folytatni kell, a nélkül, hogy tovább

mennének a már előbb megkezdett szolid vállalatok rendezésének támogatásánál.

3. A pénzügyminiszteriumnak az elavult tőzsdé- és részvénytörvényhozás revíziójára vonatkozó indítványa határozottan időszertü.

Amidőn helybenhagyom a pénzügyi bizottság fenti határozatait, amelyek az ön által tett részleges intézkedések czélszerűségét megerősítik, meg vagyok róla győződve, hogy ön a jelenlegi muló nehézségek között teljes sikerrel fogja megvédeni az állami és nemzeti háztartás érdekeit. Biztosításul szolgál nekem erre nézve az ön bölcs tapasztaltsága, fáradhatatlan energiája és az az ügyesség, amelylyel az ön vezetése alatt álló pénzügyi kormányzat mindenkor kitűnt s amelylyel ön megszerezte rendkívüli bizalmamat.

Maradok ön iránt mindig változhatatlan jóindulattal és őszinte hálával

Miklós.

Az »őszinte halával« szavakat a csár maga írta.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 21.

Perczel Dezső elnök az ülést 10 órakor megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után szólásra jelentkezik Szell Kálmán.

A kvótajavaslat levétele a napirendről.

Szell Kálmán: (Halljuk. Halljuk.) A mint a t. Házban már több ízben kijelentettem, ezen törvényjavaslatot egyezmény természetűnek tekintem és a törvény értelmében mindannyian annak tekintjük, így tehát e törvényjavaslat természetesen törvényesre csak akkor emelkedhetik, ha az osztrák birodalmi tanács az ennek megfelelő törvényt megalkotja, még pedig az év vége előtt.

Miután a tegnapi napon az utolsó kísérlet is meghiusult arra nézve, hogy az osztrák birodalmi tanácsban a kvóta-javaslat tárgyalassék és még ez év folyamán törvényerőre emelkedjék és a mint hivatalosan konstatáltam, a birodalmi tanácsnak képviselőháza tegnap tartotta ez évben utolsó ülését és csak az

Arva volt. Vidéken tengette életét egyik rokonánál. Miután megtanult varrni, megunta a kegyelem kenyeret, feljött a fővárosba. Előkelő czégnél talált munkát. Szorgalmával csakhamar kiérdemelte főnöke bizalmát és dicséretét. A mellőzött társnőknek sehoggy sem tetszett az új jelenség, ki magasan állt felettük minden tekintetben s rágalmozni kezdték, viszonyt rebesgetvén közte és a főnök között. A kommentár a főnök fülébe juttat, ki tekintve özvegyi állapotát, félvén a botránytól, mely jóhírnevét veszélyezteté, elbocsátá a leányt. Egő fájdalommal szívében hagyá el a házat, hol rövid ideig menhelyre talált. Kelletlenül jobban lelkére vette az ügyet. Ártatlan lénye keserűséggel eltele megutálta, meggyűlölte az embereket. Halált keresve sietett ki az éjbe, futva a Dunához...

A lényon erőt vett az izgatottság s fuldokló zokogásba tört. Az erős ember vigasztalni igyekezett, miközben saját nyomora jutott eszébe. ... Azután hallgattak sokáig.

Eközben megcsendült a harang, hajnali misére hivta az ájtatos lelkeket. Betértek a templomba.

Kijövetkor ott várta már az ajtóban az erős ember. Mintha évek óta ismerték volna egymást, mentek lakást keresni. Kicsi, hónapos szobát béreltek a harmadik emeleten. Azután elmentek munkát keresni.

Fstefelé, mikor az erős ember hazakerült, hideg volt a szoba, kietlen az élet, sivár lelke. Nem talált munkát, sehol sem kapott alkalmazást. Itt-ott biztatták: hogy majd, talán később...

Szívében a kétségbeesés vert gyökeret. Már bánta, miért megkegyelmezett önmagának. Mennyivel jobb lenne, ha végezt volna. Már ott feküdnék a morgouba, már lebegne felette a tudomány embereinek kése. Azután más irányba terelte gondolatait. Az öngyilkosságot bátorságnak tartják, férfihez illő hőstettnek, mikor a körülmények megkövetelik. Két eset állhat fenn. Egyik: menekülés a következmények elől; másik: gyáván megfutni az élet küzdelmének veszélye elől. Vajjon kell-e ilyen bátorság megynomni a ravaszt, avagy félve lépni a meder felé. Hiszen ez csak egy pillanat műve. Nem kell-e férfias bátorság, nagyobb lelki erő elviselni az elkövetett cselekedet következményeit, avagy szembe nézni a küzdelmes létnek, mint a gyáva gyilokhoz folyamodni. ... Nem-nem! Ő küzdeni akar, kétszeres erővel, most már új feladat is vár reá. Holnap majd tovább kutat, majd csak siker koronázza fáradozásait.

De hol van ő? — füzé tovább gondolatait. Mindjárt hét óra s még nem tért vissza. Talán megbánta az ígéretet? Ezt már csakugyan nem tudná elviselni. Valami meleg vonzalom köti ahhoz a lényhez, ki hajlandó hozzákötöni életét, holott semmi biztosítékot sem ígérhet neki...

Körütekintett a szobában. Mély sötétség vont be mindent. Hideg van, nagyon hideg. Hát ide várja azt a nőt, a hidegbe?! Egy falat kenyér nélkül... És az erős ember zokogni kezdett fájdalommal, keservesen, kinosan sóhajtott fel:

— Oh mily nyomorult, gyámoltalon vagyok!

... Nesztelenül nyilt az ajtó s »jó estét« köszöntéssel jött be a nő. Az erős ember megremegett az örömtől, miért oly sokáig késett, mikor az gyufát gyujtván, égő gyertyát helyez az asztalra, melynek pislogó világa fényt kezd terjeszteni. Aztán lerázá havas nagykendőjét, halvány arczán pir időzött s az öröm kifejezése honolt. Gyorsan elmondta, hogy reggel, amint a második üzletben ajánlta magát, azonnal felfogadták. Egész nap dolgozott. Este megkérdezte a főnök, nincsen-e előlegre szüksége. Pár szóval feltárta helyzetét, mire 3 friot nyujtott a jólelkű ember.

Mindjárt vásárolt gyertyát, a hentes-boltból kevés fölvágottat, meg fát is, de azt már nem bírta elhozni.

Az erős ember megragadta a gyöngé kis kezét, forró csókot nyomott rá, lesütött szemekkel mondta:

— Édes, nagyon szégyenlem magam.

A nő kedves mosolylyal utasítá vissza: Hátha maga talált volna munkát, akkor én enném a magáét. Most pedig lelkem menjen a fáért, mert fázom, nagyon hideg van, én meg addig összerendezem ezt a kis zugot s gyöngéden kituszakolta az ajtón.

A háziasszonytól tényérokat kért kölcsön, meg egyéb eszközöket, meg ők, mondá, beszerzik maguknak. Nagykendőjével elfüggönyözte az ablakot, hogy a kíváncsi éj ne bámulja szegénységüket. Ezalatt az ember elhozta a fát, tüzet élesztett, végre evéshez ültek. Mesés ét-

urakháza tartja — gondolom — ma az utolsó ülését és igen valószínű, hogy az osztrák birodalmi tanács a legközelebbi napokban el fog napotlatni, ki van zárva a lehetősége annak, hogy ottan e javaslat ez évben csak tárgyalás alá is vétessék.

Ennélfogva most már *nem lenne célja és értelme, hogy mi magunkban folytassuk ezen egyezmény természetével bíró javaslat tárgyalását*, a mikor a másik egyezkedő fél nem tárgyalja.

Miután czéltalan tárgyalásokat én ebben a Házban nem kívánok, melyeket eddig folytatnunk kellett és helyes volt mindaddig, a míg a lehetetlenségnek ez a ténye odaát be nem következett. (Igaz.)

Ezért kérem a törvényjavaslat *tárgyalását beszüntetni* és a mai ülésen már nem folytatni.

A holnapi ülésre kérem napirendre tűzni a honvédelmi miniszter által a *véderőről* és az ujoncz megajánlásról előterjesztett törvényjavaslatot, illetőleg a véderő bizottságnak erre vonatkozó jelentését.

Az ülésnek meghosszabbítására vonatkozó határozat holnap természetesen már nem lesz érvényben.

Ezeket bátorodom előterjeszteni és kérem ily értelemben határozni.

Napirend-vita.

Tóth János szerint hogy ha, a kvótát az ausztriai állapotok szerint nálunk nem tárgyalhatják, akkor a véderőre vonatkozó javaslatok sem tárgyalhatók alkotmányosan, mert ezeket sem szabad a 14. §. alapján megszavaztatni.

Szell Kálmán: A képviselő ur felszólalásának konkluzióját nem tartom helyesnek.

A kvótajavaslat egy egyezmény szerű egyezmény természetével bíró javaslat volt, míg a véderő-törvényjavaslat nem az. Nagy különbség van amugy is e két javaslat között. A kvótajavaslatnak január elsejéig törvénynyé kellett volna válni, ha egyáltalában abból törvény akart lenni.

Ez a javaslat azonban terminushoz, határidőhöz kötve nincsen. E törvénynek létre kell jönni a jövő ujonczállítás előtt. Magyarország ujonczot nem állíthat mindaddig, a míg a magyar törvényhozás az ujonczok jutalékát meg nem szavazta, de az nincsen megmondva, hogy ezen javaslat december 1-bez lenne kötve.

vágygal költötték el a szerény estebédet, hiszen egész nap nem ettek . . .

Az asszonyka neheztelve vizsgálta a férfi boros homlokát, de értette az okot. Azon iparkodott tehát, hogy elűzze arról a felleget. Csacsogott kedvesen, fel-fel kacagott s pár óra alatt csupa derű volt a kicsi fészek. Az erős ember felvidult, beszélt a jövőről, a nő meg rámosolygott.

Amint haladt az idő, az asszonyka körül tekintett s aggódva emelé szemét a páratlan ágyra. Ez ember megérté a tekintetet. Kiment. Bejövetelekor pompás ágy várta a kályha mellett . . .

Igy teltek a napok. Eldegéltek a csekély keresményből. Sokáig nem kapott munkát a férfi. Örökké bánatos volt, a nő nem győzte vigasztalni. Bánata kétszeressé vált, midőn észlelé, hogy a nő sorvad, sápad a sok munkától.

Tavaszele végre alkalmazást nyert egyik gyárban. Örömkönnök közt tarták meg az eljegyzést, melyre a háziasszonyt is meghívták, ki bámult, mikor megtudta, hogy még nem voltak megesküdvé. De hallván az ösmerkedést, a nélkülözés teli hónapok történetét, a meghatottságtól könnyezve csókolta meg a nőt, ki oly lelkierővel rendelkezett.

. . . S mikor egyedül maradtak a szerény lakoma után, megölelte az erős ember a nőt, csókot akart lehelni arra az ajkra, mely, míg a test dologtól kimerülve volt, nem győzte vi-

Rátkay László szerint nem helyes a javaslatot most az ünnepek előtt tárgyalni, mert a függetlenségi párt e javaslatnak sérelmeit fel akarja sorolni. (Helyeslés a szélsőbalon).

Kiss Albert pártolja *Tóth* és *Rátkay* felszólalásait.

Ugron Gábor szerint a javaslat kényszerhelyzetet teremt, mert a miniszterelnök szeretné, ha a javaslattal röviden végeznék. Ő az ily fontos javaslat tárgyalására időt adna a pártoknak és evégből kéri a miniszterelnököt, hogy az ujonczmegajánlásról szóló törvényjavaslatot csak januárban vegyék tárgyalás alá.

Szell Kálmán csak ökonomiai szempontból akarta a javaslat holnapi tárgyalását, különben nincs az ellen kifogása, hogy a javaslatot csak januárban vegyék tárgyalás alá.

A holnapi napon a napirend fölött fognak határozni és ezzel a mai ülés véget ért.

A Jancu szobor-pör epilógusa.

Mióta gróf Lázár Árpád kir. alügyész a Jancu szobor-alap perben a gyulafehérvári törvényszék előtt vádbeszédét megtartotta, azóta a magyarországi irridenta románok lapja, a hírhedt szebeni »Tribuna« minden számában protestál és protestáltat a vádbeszéd azon része ellen, melyben Lázár gróf a románoknak 1848—49-iki vezérüket, Jancu-t »haramia vezérnek« nevezte. Ez időpont óta a »Tribuna« egyebet sem tesz, mint kiabáló szavakkal izgatja olvasóit a legszélesebbkörű visszahatásra.

A tegnapi számban érdekes cikket közöl ezim: »A kolozsvári egyetem román ifjúságának tiltakozása Jancu Ábrahám emléke megsértése ellen.«

Az igazságszolgáltatás templomában és az igazságosság legmagasabb védnöke, Ő felsége császárnk és királyunk arcképe előtt egy, azon kettős esküvel megkötött férfiú által, hogy ezen állam jó nevét és érdekeit jog és illem szerint meg fogja védelmezni, újból a legszégyenletesebb módon üttetett arczul az igazság.

Jancu Ábrahámot, népünknek a szolgaságból való megmentésért vívott nemzeti harcából ideális alakját haramia vezérnek bélyegzette egy férfiú, kinek, ugy is mint ügyész, ugy is mint magyar grófnak tiszte, hivatalos formában képviselni az államot és a nemes magyar nemzetet.

gasztalni. De a nő ügyesen siklott ki karjai közül, incselkedve mondá:

— Majd az esküvő után.

— Talán egy kis előleget csak kapok, hamiskodott a vőlegény . . .

Aztán, mikor a férfi fizetését felemelték, megtartották az esküvőt. Hálaöszönettel búcsúztak a jó háziasszonytól s nagyobb lakásba költöztek . . .

Leirhatatlan lett a boldogság, midőn egy gyűgő apróság kezdte telekiabálni a házat. Az apróság immár 9 éves. S ez a tizedik december.

. . . A sápadt asszony ott kuczorog az erős ember lábánál, gyors, szapora öltések közben felpillant az urára, majd gyorsan lekapja róla tekintetét.

Az erős embert füstfelleg veszi körül, majd szemrehányóan fakad ki:

— Ugyan édes, minek rontja magát, keresek én már, hála Istennek eleget, ha szeret, hagyja abba a varrást, jöjjön gondolkozzunk, hogy mit hozzon a Jézuska — Margitkának . . .

* * *

. . . És édes nyugalom honol a meleg szobában. Pattog a tűz, duruzsol a láng. Kiaknázuk az otthon ritka örömeit. Ott ülünk a hangulatot ápoló kályha mellett: és boldogok vagyunk . . .

Nem volt elég, nem! A hetyke gróf meg volt győződve, hogy 5000 frtnak az elkobzása nem okoz lelkünknek annyi fájdalmat, mint a mennyi után az ő sovínismustól megzavart lelke áhitozott.

Tehát: *Jancu* haramia vezér, szüleink és őseink, azon sok száz és ezer román, kik az ő zászlója alatt küzdöttek a trón megvédéséért, jogért és szabadságért — ezek pedig banditák.

Tudjuk mi azt, hogy egy elfogult gróf nem kvalifikált arra, hogy 1848-ból való hőseinknek szent emlékezetét megsértse, de mind e mellett mint kulturális aspirációju emberek nem fojthatjuk el keblünkben azon méltatlankodást, mely fokozatosan nő, amidőn látjuk, hogy sem a törvényszék elnöke, sem a többi bírák, sem a kormány, sem a magyar sajtó, sem az ország parlamentje egy helytelenítő szót sem talál az ugyanazon haza polgárai között való gyűlölet és egyenlenség agent provocateurje részére.

Azért a románság nemes szokása és természete szerint ünnepeles óvást emelünk a méltatlan megsértés ellen, a világ szeme látára követeljük a vétkesnek példás megbüntetését.

Sem a mi, sem a letűnő század méltóságához nem illik, hogy ablakbetörések, házrombolások, vagy közbiztonság veszélyeztetése által vegyünk magunknak elégtételt.

Román egyetemi ifjakban nem haramiavér kering!

A kolozsvári I. Ferencz József egyetem román ifjúsága a történelmi tudomány kipróbált fegyvereivel visszautasítja és torolja Jancu Ábrahámnak, ki amannak nemzeti eszményét képezi, szeptőtelen jelleme ellen irányított galád atakot.

A kigunyolt tudomány, a megvetett igazság és a fenyegetett társadalmi rend nevében, azon ideálok nevében, melyeket az »Alma mater« is szivünkbe ír, mint alázatos fiainak, követeljük, hogy az ország kormánya méltó elégtételt adjon azon sérelemért, melyet egy organuma loyális és derék népünk közérzésén elkövetett.

Eddig a kérdéses cikk, mely aláírva összesen 52 hallgató által, kiknek névsorán végigmenve ösmerős alakokkal is találkozunk; nevezetesen azou hírhedt 17 váradai joghallgató nagyrészevel, kik a mult évben *Bolkáciu*-val solidaritást vállaltak s e miatt a várad kir. kath. jogakadémiáról távozni voltak kénytelenek s Kolozsvárra mentek tanulni, vagy talán inkább folytatni a sovínista politikát.

Biharvármegye közgyűlése.

— Második nap. —

Nagyvárad, decz. 21.

A vármegye közgyűlése ma folytatott és nyert befejezést.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnökele alatt: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön t. főügyész, Baranyi András, Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Balázsházy Iván és Beöthy Lajos aljegyzők, Biszterszky Iván tb. aljegyző, Hegyesy Márton, Kovács Béla, Szabó József stb.

A közgyűlés megnyitása után s a tárgyalás megkezdése előtt a tegnapi ülés jegyzőkönyvét hitelesítették.

A récze-kereszturi nagy és kis-tóti, gutai, irsai, bogár-töleki és szentmiklósi tüzkárosultak segélyezése czéljából a könyöradományoknak vármegyeszerte leendő gyűjtése elrendeltetett.

Békésvármegyének egy új transversalis-közut létesítésére és Baranyavármegyének a vármegyei tisztviselők fizetésére vonatkozó átiratai alapján az illető miniszterekhez felirat intézése határozatott el.

Zemplén vármegyének a gazdák biztosító szövetkezetét tárgyaló átirata a vármegye mezőgazdasági bizottságának adatott ki véleményezés végett.

A temesvári hadtestparancsnokság kérelmére a vármegye tulajdonát képező Körözs melletti huszárcsaszárnya 15 évre a katonai kincstárnak átbocsátott.

A közkórházi irnok lakpénzének felemelése iránt a kórházi választmány részéről tett előterjesztés elfogadtatott.

A közkórház szennyvizének csatorna utján való levezetése engedélyeztetett.

Papp Tivadar volt körjegyző felebbezése — jegyzői nyugdíjalap ügyében — elutasított.

Beóthy Miklós vármegyei irnoknak az utadó alapból 100 frt jutalom adatott.

Aron Melenti volt utkarparó részére segélyösszeg szavaztatott meg.

Bihar-Püspöki község a nagyváradi — siteri községi közlekedési közut érdekeltégi körébe bevonatott.

A petrozi patak szabályozása elrendeltetett s a faanyagok beszerzésével és a felvételekkel járó költségek fedezése elvállaltatott.

Az 1899. évi XXX—XXXIX. t.-cikkek meghirdetettek.

A vármegyei utkarparók száma 55-ről 76-ra emeltetett fel.

Két új árvaszéki ülnki állás szervezése, a tiszti főorvos fizetésének, több tisztviselő és az irnokok, valamint a hajduk lakpénzének fel-emelését kérő folyamodványok javaslatlétel végett egy — Szugonyh Péter alispán elnöke alatt Szabó József, Vidovich György, Hegyesi Márton, Orley Kálmán, dr. Wallner Ödön és Miskolczy Árpád tagokból álló küldöttségnek adtak ki.

A vármegye gyámpénztárának tartalék-alapja terhére több kisebb felmerült kiadás elszámolása engedélyeztetett.

Mező-Sass községnek a menedékház gondozója fizetésére vonatkozó határozata a kir. tanfelügyelőnek kiadatott.

Berettyó-Ujfalu község képviselőtestületének az állatvásártéri bódé bérbevétele ügyében hozott határozata megsemmisített s a községnek okozott kárösszeg erejéig az illető képviselőtestületi tagok ellenében a felelősség megállapított.

Somogyi József és társai bárándi lakosnak a heti vásárokon való árulás ügyében beadott kérelme elutasított.

Szalárd székhelylyel s a szalárdi járás területére kiterjedő úgykörnek az üresedésben lévő egy járási állatorvosi állás beosztatott.

Tyll Imre vármegyei irnok részére 200 frt segély adatott, Lipták Bertának temetési segély címén 50 frt szavaztatott meg.

A biharvármegyei és nagyváradi régészeti egyesületnek 200 frt, a nagyváradi szakrajz tanfolyam részére 50 frt évi segély, továbbá E. Kovács Gyula családjára számára 15 frt és a Gábor Áron szobrára 15 frt adomány engedélyeztetett.

Wertheimstein Henrik közigazgatási gyakornoknak 1 évi, Bandhauer István alszámvevő és Bige Sándor közigazgatási gyakornoknak 3—3 havi szabadságidő engedélyeztetett.

Jancsó Károly és Biszterszky Iván közigazgatási gyakornokok részére a katonai tényleges szolgálatra történt bevonulásuk alkalmából 2 hónapi fizetésük kiadatása iránt beadott kérvényeknek hely adatott.

Bordán Oktáv kérelmére az általa élvezett ösztöndíj kiadatása elrendeltetett.

Dr. Perjéssy Mihálynak »A bünvádi perrendtartás« című munkája a községi elöljáróknak megszerzésre ajánlatott.

Jóváhagyattak:

Darvas községnek rendőri állás szervezésére vonatkozó határozata, Sarkad község 1900. évi pótköltségelőirányzata, a vármegye alispánjának több rendbeli kiadásokról és szabadságolásokról szóló jelentései, F.-Vásárhely és Fugyi községek határozata legelő telekkönyvezés ügyében, Pósalaka község regálékötvényeinek eladása, Komádi község pótszabályrendelete, Szakál és Kőbölkut községeknek népkönyvtár létesítésére vonatkozó határozatai,

Nagy-Kereki és H.-Bagos községeknek óvoda építésre szükséges kölcsön ügyei, B.-Ujfalu községnek ház-bérbeadás ügye, Pocsaj község ártézi-kut furatása, B.-Ujfalu községnek a II. jegyző fizetési pótlékára vonatkozó határozata, Báránd község törlési engedélye, Uj-Létán kisbirtói állás szervezése, Nagy-Létán mértékhiitelítő hivatal felállítása, Nagy-Léta község törlési engedélye, Hosszu-Pályi község határozata a segédjegyző fizetés ügyében, Konyár község birtokvétele ügye, a szunyogdi körnek a közsegélyezésről szóló szabályrendeletei, a tamási jegyző felleltmény-ügye, a sarkadi gróf Almásy-féle alapítvány számadása, a nagy-szalontai árvaház létesítése, Sarkad község pénzelézési szabályrendelete, Cséfla község 1200 frtos kölcsön-ügye, a bélfenyéri jegyzői lak építése, Tenke község határozata vásárvám-bér elengedése ügyében, a tenkei csendőrlaktanya építési ügye, Piskolt község éjjeli őrségi szabályrendelete, a bagaméri birtokosság szabályrendelete, Ér-Mihályfalva község birtokossági határozata, Ottomány község hegyközségi rendtartása.

Wisszautasítottak:

A járási erdőőröknek a vármegye pénztáránál való fizetésére irányuló előterjesztés, B. Püspöki község köztér előkönyvezési ügye, Vár-Sonkolyos község határának kataszteri felmérési költségek ügyében, Rév-község építkezési ügye, Élesd községnek az iskolák állomositására vonatkozó határozata, Bojt község éjjeli őrségi szabályrendelete B.-Ujfalu község határozata a könyvvezetési állás betöltésére vonatkozólag, Csömök községnek Péchy József elleni köztér ügye, B.-ujfalu községnek a piaci helypénzszedés bérbeadására vonatkozó határozata, Nagy-Léta község állatvásártér ügye, H.-Bagos község határozata a »Máté-kert« eladására nézve, Okány község határozata a jegyzői földek ügyében, Bélfenyér és Fekete-Győrös községek szervezési szabályrendeletei Tenke, Rippa és Mocsár községek szervezési szabályrendeletei, Beél község 1-ge övétel ügye.

Ezeket felül tudomásul vétetnek több törvényhatóság átiratai és jóváhagyatott még 129 községi számadás.

A jánosdai tifuszjárvány.

A midőn a jánosdai tifuszjárványról irtunk, cikkünkben kifejtettük azt, hogy a biharmegyei községek borzalmasan rossz egészségügyi viszonyait leginkább a rossz ivóvíz okozza. Némely községben egy két rossz közkut nyújtja csak a vizet, pedig ez is gyakori megmételtyezésnek van kitéve, különösen a nép ostoba babonája folytán. Utálatos dolgokat dobnak pld. a »falu kutjába«, hogy a tehén teje el ne apadjon.

Valószínű, hogy a jánosdai közkut inficiálásának is ez volt az esete.

Ez ellen nem segít más, mint a falusi kutak folytonos jó karban és szigorú felügyelet alatt való tartása. Fontos érdek függ ettől, egy község egészségi állapota.

Annak idején utaltunk arra is, hogy még a nyár folyamán a megyei közigazgatási bizottság gróf Tisza Kálmán javaslatára elhatározta, hogy Biharmegyének oly községeiben, a hol az ivóvíz rossz, *furott kutakat létesít* és e célból a földművelésügyi minisztertől két ártézi kutfuró készüléket kérnek. A közigazgatási bizottság közegészségügyi intézkedései azonban nem vezettek eredményre.

A közgyűlés ma foglalkozott a közegészségügyi bizottság jelentése kapcsán az ártézi kutak tervével. A közegészségügyi bizottság sőtét színben tünteti föl a megye vízszegénységét és sajnos, ezek a színek igazak voltak. A közgyűlés ennek alapján elhatározta, hogy a vízszegény vidékeken ártézi kutak furathatása céljából az állami kutfurókészlet kiadása iránt, a földművelésügyi miniszterhez felterjesztést intéz.

Értekezlet a villamos ügyében.

Ma ismét értekezlet volt a villamos-vasut ügyében, mely egy kissé eloszlatta a kétségeket. A tegnapi értekezlet ugyanis kiküldte kebeléből Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula és dr. Mihelfi Adolf bizottsági tagokat, hogy vizsgálják át a szerződéseket, valamint hogy információkat kérjenek a polgármestertől s tegyenek erről jelentést az értekezletnek.

Ez a küldöttség volt dr. Bulyovszky József polgármesternél, a ki kijelentette, hogy még a mai nap folyamán felutazik Budapestre s táviratilag fogja tudósítani eljárásának eredményéről az értekezletet és más tekintetben is igen fontos kijelentéseket tett.

Az értekezletnek, mely a Sas szálloda éttermében volt megtartva, lefolyása a következő volt:

Jelen voltak: Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, dr. Vucskics Gyula, dr. Molnár Imre, Száhlender Károly, dr. Mihelfi Adolf, Radó Ignác, Huzella Gyula, Papp György, Hillinger Lipót, Mezey Mihály, dr. Sarkadi Lajos, Gábel Jakab, Dóri Ferencz dr., Balogh Döme.

Dr. Mihelfi Adolf, mint a villamos-vasut szerződésének megvizsgálására kiküldött bizottság egyik tagja, jelenti, hogy a Tröszt-féle szerződés már lejárt. Megnézték a szerződést és erről meg is győződtek. A közuti 1899. decz. 31-ig, amennyiben nem jön létre megegyezés az 50000 frt kauczióját szintén visszaveheti. A polgármester ennek dacára kijelentette, hogy *a várost nem éri ebből semmi kár*, mert úgy hiszi, hogy a vállalkozóktól a miniszter egy külön nyilatkozatot is vett, a melyben őket kötelezi a szerződés további fenntartására.

— Ah! hogyan?

Ezt mondta a polgármester. A polgármester különben kijelentette, hogy ma éjjel Pestre megy s eljár a dologban s nekünk nincs okunk kételkedni az ő feltett s nekünk kijelentett szándékában.

Hoványi Gyula előterjeszt a Tröszttel való szerződést. A Tröszt a szerződés értelmében tényleg már nincs obligában, de a polgármester nekünk határozottan azt a fölvilágosítást adta, hogy a szakminiszter a vállalkozóktól oly értelmű nyilatkozatot vett, mely őket továbbra is köti, tehát szerződésük kötelező ereje e szerint nem évülhet el, mint a hogy ettől félünk.

A közuti vasutal való szerződés 3. §-a kimondja, hogy a jelen szerződés kötelezi a vállalkozót azonnal, a várost pedig csak a közgyűlés és a kormányhatóság jóváhagyásával.

Az 57. §. szerint a vállalkozó tartozik 50000 korona biztosítékot tenni le, melyben a birságfedezés címén beállott hiány mindenkor kitöltendő. Ugyanezen szakasz mondja, hogy azon esetben, ha a szerződésben a város vagy a kormányhatóság oly feltételeket kívánna, a mit a vállalkozó nem vállalt a szerződésben, vagy az engedély 1899. decz. 31-ig nem érkezne meg, jogában áll a vállalkozónak a szerződéstől elállani s mindkét esetben visszaadandó a biztosíték teljes összegében.

Ugyancsak kimondja a 57. §. hogy a jelen szerződés csak akkor érvényes a vállalkozóra, ha az *változatlanul* fogadtatik el úgy a város, mint a kormányhatóság által.

Dr. Molnár Imre helyesnek tartja az értekezlet működését, mert egy ilyen sürgős ügyben egy rendkívüli közgyűlés összehívása nem volna elég gyors. Teljesen meg van abban nyugodva, hogy az nem lehetséges, hogy a Tröszttel való szerződés felbomlott volna még pedig azon okból, hogy sem a főispán sem a polgármester nem ügyel fel, de még a miniszter sem. Ez lehetetlenség volna és azt hiszi, hogy valami nyilatkozatot adtak a vállalkozók magukról, mely őket továbbra is köti. Ha ez

nem történt volna, úgy ez azt bizonyítaná, hogy a város érdekei nagyon gyöngye szállakon lebegnek. Ha a polgármester nem volt képes a dologban semmit sem tenni, miért nem jelentette a közgyűlésnek: szaladgáltam, jártam, keltem, fáradtam, de nem lett semmi eredménye s ezért most már cselekedjék a közgyűlés. Ezért hiszi azt, hogy nincs okunk aggódni.

Gábel Jakab nem tartja olyan kétségbeesettnek a helyzetet, mint **Molnár Imre**.

— Hiszen nem is tartja.

Egy monstre deputációt javasol, hogy az menjen föl a miniszterhez — a polgármesterrel. Ő nem vár a polgármester látogatásától semmit. Egy küldöttség mindenestre imponálni fog. Erre nézve formászerinti indítványt tesz föl.

Sarkady Lajos dr. figyelmeztet arra, hogy a közuti társaság elállhat a legkisebb változtatásnál is. Ő pedig tudja azt, hogy már *eddig is történtek* változtatások. Egy deputáció talán kieszközölné hamar a döntést, de ennek semmi-féle értelme nem lenne, a mikor tudjuk azt, hogy a vállalkozók elállhatnak a szerződéstől.

Hlatky Endre nem emlékezett a szerződés ezen pontjára. Nincs itten sürgősségi helyzet, ő csak azért szavazott úgy a közgyűlésen, hogy a miniszter siessen az elintézésről. Ő is pártolja, hogy küldöttséget menesszenek fel, de csak majd januárban, mely felvilágosítaná a minisztert a helyzetről. Ezt a küldöttséget pedig nem a polgármester vezetné, a ki hivatalnok a kormányhatalomnak, hanem egy törvényhatósági tag. Várjuk meg azonban, hogy mit mond a polgármester, ha haza érkezik.

Dr. Hoványi Gyula kifejti, hogy a polgármester nem figyelmeztette a közgyűlést a szerződés azon szakaszára, mely fölmenti a vállalkozót. Különbség van *visszalépés és visszalépés* között, mert egy nagy vállalat kis dolgok miatt nem léphet vissza, ellenben *ha a szerződés lejár*, az a vállalkozó egyszerűen tisztességgel visszaléphet. A polgármester kijelentette, hogy ő fölmegy Budapestre, sőt még azt is kijelentette, hogy a közuti külön nyilatkozatot adott be, mely őt jobban köti. Ő megvárna a polgármester és még egy másik faktor eljárásának eredményét és majd csak akkor küldene küldöttséget. De nem várna meg a januárt. Ő direkt a *belügyminiszterrel* beszélne, mert eddig az hallotta, hogy csak az osztályfőnökkel beszéltek. Ha a polgármester válaszát megkapják és a kiket nem nyugtatna meg a jelentés, azok hozzájárulásának egy küldöttség menesztéséhez.

Dr. Mihelji Adolf pártolja a Hoványi Gyula indítványát és kéri az értekezletet, hogy újból bizza meg őket, hogy ez ügyben eljárjanak és esetleg ismét értekezletet hívjanak össze.

Mezey Mihály és **Balogh Döme** szintén pártolja az indítványt.

Az értekezlet megnyugszik az indítványban.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az] egész téli idő alatt zárva.

Decz. 23. A koldusápoló-egylet választmányi ülése.
Jan. 3. A nőegylet thea-estélye.
Jan. 7. 48-as Népkör táncestetélye.

* **Személyi hir.** **Dr. Bulyovszky József** polgármester az éjjeli gyorsvonattal *Budapestre* utazott, hogy a villamos vasut ügyének végleges elintézését kieszközölje.

* **Készülődés a jogászbálra.** Megemlékeztünk már arról, hogy a joghallgatók körében már megindult a mozgalom egy bál rendezésére. A rendező bizottság holnap gyűlést tart, melyen igen fontos tárgyak kerülnek megvitatás alá. Tekintettel arra, hogy az akadémián a félév véget ért, a bál elnöke ez uton hívja meg

a rendezőket. E gyűlésre nézve a következő meghívót vettük:

Felkérem a »Jogászbál« rendező bizottság tagjait, hogy f. hó 23-án d. e. 11 órakor az akadémián az »Olvasó-kör« helyiségében megtartandó gyűlésen — tekintve az ügy fontosságát — lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1899. évi december 21-én. *Frankó* Endre, elnök.

* **Iskolai ünnep.** A korona-utczai, öt osztályu fiúiskolában holnap, szombaton délután 2—3 óra között rekesztik be az első évhar-madot, ének, szavalat és bizonyítvány kiosztással, mely ünnepségre tisztelettel hívja meg az érdeklődőket a tantestület.

* **A debreczeni telefon államosítása.** A debreczeniek évek óta sürgették a debreczen-budapesti telefon kiépítését s most már teljes-séni fog kívánságuk. Debreczenből írják ugyanis, hogy a kereskedelmi miniszter egy bizottságot küldött ki Debreczenbe, amely tárgyalásokat folytatott a telefon hálózat tulajdonosával és pedig eredményesen, mert az, egyezség létre-jött s e szerint a jövő évi márczius hó végé-vel a telefon átmeny az állami kezelésbe s ekkor nyomban megkezdik a Budapest-Debre-czeni telefon kiépítését.

* **Érdemkereszt egy — favágónak.** Nem mindennapi kitüntetést közöl a tegnapi hivata-los lap. Ő Felsőge ugyanis *Haitzer* János állatkerti favágónak és munkásnak nyugbérez-tetése alkalmából, sok évi hű szolgálata elis-meréséül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

* **A sarkadi Toldi Miklós.** Sarkadon *Szegedi* Károly parasztleány megismételte Toldi Miklósnak a farkassal vívott küzdelmét. Hazafelé tartott a legény, a mikor utközben a fekete-éri erdő szélén megtámadta egy hatal-mas himfarkas. Rémes ordítással rontott neki a vadállat. A legényt azonban nem hagyta el a bátorsága: vasmarokkal torkon ragadta a far-kast és mindaddig szoritotta, míg el nem pusz-tult. Azután a hátára vette és nagy diadallal vitte a másfél órányira levő faluba. A sarkadiak most nagyon büszkék az ő Toldi Miklósukra.

* **Megégett leány.** Megint egy szeren-sétlen ifju leányról szól a hírünk, kinek vi-gyázatlansága aligha nem életébe került. A leány egy cseléd leány, a ki égő lámpába pet-roleumot töltött, azonban oly szerencsétlenül, hogy ruhája tüzet fogott. A leányt beszálitot-ták a kórházba. Állapota veszélyes.

* **Karácsony katonáknál.** Lobkovitz her-czeg hadtestparancsnok az összes csapatokhoz rendeletet intézett, mely szerint a jöviseletű, ugynevezett öreg (azaz 2-ik és 3-ik évüket szolgáló katonáknak) 10 napi szabadság ad-ható a karácsonyi ünnepekre, az ujonczoknak pedig 3—4 nap, melyet a század parancsnoka belátása szerint meg is toldhat. A karácsonyi ünneplés, illetőleg szabadságra menés pénteken kezdődik és vizkeresztig tart s ezalatt teljesen szünetelnek a gyakorlatok.

* **Karácsonyi és ujévi ajándék a — jégen.** Felkértünk annak közzétételére, hogy a város-ligeti korcsolyázók egymásnak karácsonyi és ujévi ajándékot küldeni sziveskedjenek. A finom tréfákra bő alkalmat adván ez az aján-dékozás, bizonyára ez idén is lesz pár száz ajándék doboz a ligeti pénztárszobában.

* **A Csesztivő-intézet.** Tegnapi d. u. 5 órakor a Csesztivő-intézeti alap felügyelő bi-zottsága rövid ülést tartott a vározházán, melyen átvizsgálta az intézet számadásait s azt helybenhagyta.

* **A hazai ipar pártolása.** Győr sz. kir város a hazai ipar pártolása érdekében felira-tot intézett a képviselőházhoz s feliratában a hazai ipar érdekében több fontos intézkedés megtételét javasolja, különösen helyi viszonyai-ból kiindulva. Győr város feliratát megküldte Nagyvárad városának is pártolás, vagy hasonló érdemű felirat fölterjesztése céljából.

* **A 48-as Népkör táncestetélye.** A nagy-váradi 48-as Népkör saját könyvtára javára és a kör szükségei fedezésére az 1900. év ja-nuár 7-én a Zöldfa-szálló nagytermében zárt-körü házias tánczvigalmat rendez. Miután az ipartestület nem fog bált tartani, azért hatá-rozta el a rendezőség, hogy az első bál legyen a 48-as köré, melyre ez alkalommal is felhívja a mulatság kedvelők figyelmét a rendezőség.

* **Uj büntetőügyi statisztika.** Az új bün-vádi porrendtartás életbeléptetésével tetemesen megváltozik a büntetőügyi statisztikai adatgyű-jtés feladata is. Az igazságügyminiszter leiratot intézett a városi tanácsshoz, melyben megküldte a statisztikai adatgyűjtés új terveze-tét is azon meghagyással, hogy tanulmányozás végett azt mielőbb a rendőri hatóságoknak adja át.

* **A jégpályát az első jegkisebb fagy** után újra használhatták. A városligeti jég multkori vastagságát mutatja, hogy egy heti olvadás után is egy tömeggé volt fagyva a víz s az első éjjelen használhatóvá hizlalták. *Tudni kell a jégaszaláshoz!*

* **A gyufa.** Általános szokás a meggyújtott gyufát használat után félredobni. Ennek a köny-nyelmű szokásnak csaknem végzetes követke-zményei lettek lapunk egyik vidéki olvasójának házában. A cselédeány lámpagyújtás után ugyanis vigyázatlanul az ágy takarójára dobta az üszkös gyufát, mely csakhamar belekapott a párnákba és szobaszőnyegekbe is, melyek csak-hamar elhamvadtak. A házbéliek szerencsére észrevették a veszedelmes belső tüzet, mielőtt a butorok is meggyuladtak volna s nagy erőfeszítéssel elfojtották azt.

* **A szegedi honvédtisztek elítélve.** Az ismeretes szegedi affér — amint Szegedről értesülünk — katonai ítélettel befejezést nyert. A honvédfőhadbírószág *Andor* Béla főhadnagyot három havi, *Weiner* főhadnagyot és *Vörös* László hadnagyot pedig egyenkint másfél hó-napi fogházra ítélte. Az elítélteknek a bünte-tést azonnal meg kellett kezdeniök s azután széthelyezik őket más garnizonba. Az ítélet Szegeden közmeignyugvást keltett.

* **A czirkusz.** A *Hütteman*-féle czirkusz holnap érkezik Nagyváradra Brassóból, a hol több héten át általános tetszés közt mulattatta a közönséget. A társulat igen jeles sport erő-kből áll és gyönyörű szép lovai vannak. Előadá-sait szombaton már valószínűleg megkezdik.

* **Körrendelet a vegyes katonai felülvizs-gálási bizottságokról.** A katonai vegyes felülvizsgáló bizottság Nagyváradon a jövő évben január 11-én, február 10-én, márczius 3-án, április 10-én, május 9-én, június 8-án, július 14-én, augusztus 3-án, október 12. és 25-én, november 9-én és december 6-án fog egybe ülni. A bizottság elnöke dr. *Beóthy* László fő-ispán, helyettese dr. *Bulyovszky* József polgár-mester.

* **Kitiltott ponyvaárusok.** Tegnapi számunk-ban megemlékeztünk arról a panaszról, ame-lyet *Triffa* Mihályné tett a ponyvaárusok el-len. A panasz ugyan eredményre nem vezetett, amennyiben a Triffáné pénze nem került meg, hanem ennek a következtében a rendőrség iga-zolásra szólította fel a ponyvaárusokat s ket-tőt, ki nem nagyváradi illetőségű, kitiltottak a város területéről.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudják a legjobb férj, apa, após, nagy-apa és rokonnak *Demján* János pintér mes-ternek folyó hó 21-ik élte 76-ik, boldog házassá-gának 20-ik évében hosszas szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 23-án d. n. 1/2 órako-fog Nogáll u. 498-ik szám alatt levő saját házá-nál a gör. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olasz-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel

meghivatnak. Nagyvárad, 1899. december hó 21-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! Özv. Demján Jánosné szül. Szentesi Juliánna, az elhunyt neje. Demján Mihály, Demján Mária, Demján Ilka férj. Mihók Jánosné, Demján János, az elhunyt gyermekei. Mihók Juliska Mihók Melánia, Mihók Béla, Fazekas Lajos, Fazekas József, Fazekas István, az elhunyt unokái. Mihók János az elhunyt veje. Özv. Szentesi Józsefné, az elhunyt sógornője.

* **A nagyvárad sakkverseny.** A sakkverseny nagy érdeklődéssel folyik a sakkör helyiségében. A résztvevők száma: 18, akik a partik lejátszásában már meglehetősen előrehaladtak. Némelyek azonban több játszmaival hátrányban vannak. Ezeket figyelmezteti a jury, hogy siesenek játszmaik lejátszásával, mert jan. 20-ig 17 játszmat kell befejezni, különben a versenyzők közül egyszerre törli 5ket. A versenyben jelenleg Szűcs Izsó vezet 10 egységgel 12 lejátszott párti közül. Utána következik Hegyesi Pál 9 egységgel 10 játszma közül. Steiner Bernát 8 egységet mutat fel 11 játszma közül, Fanta Adolfnak és Gesztesi Ödönnek 5—5 egységük van, előbbi 6 játszmat játszott, utóbbi ötöt.

x **Összes raktáron levő cikkek** u. m.: Kalapok, cylinderek, sapkák, férfi, női és gyermek **carlsbadi** cipők, galosnik, posztó cipők, halina csizmák, keztyűk, harisnyák, fehérneműk, nyakkendők, valódi Benger-féle Jäger alsók, kötött és szövött árak stb. **tényleg leszállított árban csakis Fábry Testvéreknél, Nagyvárad fő-utca és zöldfa-utca elején.**

EGYESÜLETEK.

A régész-egylet gyűlése.

A biharmegyei és nagyvárad régészeti és történelmi egylet választmánya decz. 21-én este fél 5-kor gyűlést tartott a megye székházának kistermében.

Dr. Beóthy László elnökön kívül jelen voltak: Gálbory Sámuel, dr. Karácsonyi János alelnökök, Bereczky Géza pénztáros, Középegy Gyula ör, dr. Bozóky Alajos és Géczy Lajos vál. tagok, végül dr. Némethy Gyula titkár.

A jegyzőkönyv kapcsán dr. Karácsonyi János alelnök tájékoztatót nyújtott a **bihari földvár** ügyében. A nevezett földvár parkozása közben a körsánczokon cementmaradványokra bukkantak, melyek eléggő bizonyítják, hogy nem pusztá földvárral van ott dolgunk. A választmány elhatározta, hogy a Nemzeti Múzeum s az Országos Archeologiai Társulat figyelmét felhívja a tapasztalt jelenségekre.

A fényes szellemi sikerű **hangverseny** budget-je ugyan még nem készült el, de a választmány köszönetet szavaz előre is a Zenekedvelők egyesületének s a többi közreműködőknek egyaránt.

A beérkezett ajándékokról Középegy Gyula egész listát olvasott föl. Az ajándékozók nevei: Szántó Dezső, Mokri János, Kozma Terézia, Bige Ernő, Róth János, Gyalokay Jenő, Wich von der Reuth Lajos, Berkovits Hermann, Csanády Kálmán, Márkus János, Leszkoy János, Tardy Sándor, Nadányi Miklósné, Fohl Ödön, Tóth Dezső.

Az egylet pénzügyei, fájdalom, igen szomorú képet mutatnak. A hátralékosok száma igen nagy, a tagok szaporodása még mindig nincs arányban Nagyvárad intelligenciájának számával. Annál nagyobb örömmel vette tudomásul a választmány a főispán elnök kijelentését, hogy **Biharmegye közgyűlése** újból 400 korona évi segítséget szavazott meg.

Az egylet egyébiránt folyamodni fog a megyei pénzügyekhez, némi anyagi segítség iránt.

Uj tag gyanánt **Tóth Szabó Pál** prem. tanár lépett be az egyletbe.

IRODALOM.

Irodalmi pályázat. A magyar kath. tanítók bizottságának tanügyi tanácsa a **magyar kath. népoktatás kilenczszázados történelmének megírására** ezennel pályázatot hirdet. A művelt, a közép és felső oktatás történelmének mélyismerésével és csak szükség esetén való érintésével olyan módon kell megírni, hogy ez nemcsak a nagy közönségnek hü képét nyújtó érdekes olvasmányt képezzen, hanem hogy a kath. tanítóság abból magasztos hivatására lelkesedést merithessen. A munkának 10—12 (nagy oktáv) nyomtatott ivre kell terjednie.

Az abszolút becsü munkások tiszteletdíja egy ezer korona. A munka tulajdonjoga a szerzőé marad. Ha pedig a tanügyi tanácsnak engedi át a kiadást a szerző, ez a tiszta haszonból 50%-ot kap.

A mű megírására pályázni kívánók sziveskedjenek a munka szelleme, — tartalma és beosztásáról kellőleg tájékozott tervezetet készíteni, e tervezetnek egy fejezetét a munkába megjelenésre szánt teljes kidolgozásban megírni és azt az alantírt elnökségnek 1900. évi február hónap végéig beküldeni.

Aki a legtöbb reményre jogosító tervezetet fogja beküldeni, azt bizza meg a tanács a munka megírásával.

A teljes művet 1900. évi december 1. napján kell beküldeni.

Kelt Budapesten, tanügyi tanácsnak 1899. évi december hónap 10. napján tartott üléséből.

Dr. Steinberger Ferencz.

nyvárad i. sz. kanonok, a magyar kath. tanítók országos bizottságának elnöke.

A «Magyarország» hirszolgálatával, elevenségével ma a legjobb lap. Ma, mikor az ország csaknem min en nagyobb városával és azonkívül Béccsel, Berlinnel telefon-összeköttetés létesült, a lap technikai előállítására is bámulatosan megváltozott. Minden hír, minden esemény rögtön továbbítatik és a közönségnek nem kell többé várni, míg nagysokára értesül a politikai és közgazdasági élet összes fontosabb eseményeiről: a **«Magyarország»** minden összefoglalva, hűséggel hozza már az összes eseményeket és az ország legtávolabbi részeiben már a reggeli órákban értesíti a közönséget a történetekről.

Azonkívül a **«Magyarország»** a legéberebb óra a nemzeti érdekeknek. Megmozgatja a tértlenséget, lelket önt a közömbös rétegekbe. Most egy éve egyedül állta a csatát egy romlott és erőszakos rendszer ellen. És ma is az a célja, hogy a folyamatban levő politikai átalakulás oly befejezésre jusson, a mely visszaadja a nemzetnek anyagi erői kímélését, egy tisztultabb kormányzat lehetőségét és az önmagával való rendelkezés minden föltételét.

A **«Magyarország»** legtöbb vezércikkét Bartha Miklós, az ország elsőpubliczistája írja. Ma nincs senki, aki a nemzet gondolkozását és az ország igaz érdekeit jobban felismeri és szebben tolmácsolni tudja. Kossuth Ferencz szintén e lap hasábjainak szenteli becses publiczistikai működésének legjavát.

A lapnak Holló Lajos orsz. képviselő a főszerkesztője, a ki a lapot nagy akaraterejével megteremtette és lankadatlan kitartásával felvirágoztatta. Felelős szerkesztő dr. Lovászy Márton.

A **«Magyarország»** előfizetési ára egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. egy hóra 1 frt 20 kr. Legcélszerűbb az előfizetési pénzeket postautalványon küldeni a **«Magyarország»** kiadóhivatalába (Teréz-kört 19.)

Igazságszolgáltatás.

Váltóhamisító parasztok. Két biharudvari-i ember felett ítékezett tegnap a törvényszék, kik váltóhamisítással voltak vádolva.

A nagyvárad takarékpénztárnál 1897-ben leszámított Szabó István b.-udvari-i lakos egy 330 frtos váltót, a melyen az ő, a **Németh Mihályné** és **Mille Pál** neve szerepelt. Mikor a váltó lejárt s nem lett rendezve, a takarékpénztár a váltót beperelte s ekkor **Mille Pál** kijelentette, hogy a váltót ő alá nem írta s azt állította, hogy névalírása hamisítva van.

A bűnügyi vizsgálat során kiderült, hogy az aláírás tényleg hamisítvány s hogy azt **Némethné** és **Szabó** íratta a váltóra egy kis 11 éves gyermekkel, **Szabó Juliánnával**.

A két felbujtó a vádlottak padjára került, míg **Szabó Juliánna** kimenekült a bajból, mert életének 12-ik évét még be nem töltötte s így nem büntethető.

A tárgyaláson mind a két vádlott beismerte a dolgot s tudatlanságával védekezett. A törvényszék ezt el is fogadta enyhítő körülménynek s mind a két vádlottat, **Szabó Istvánt** és **Németh Mihálynét** a lehető legenyhébb büntetéssel hat hónapi börtönrre ítélte.

Az elítéltek felebbeztek.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: **Balogh Samu.**

- 3911 Engler Mór sikkasztás.
- 3912 P. Csörsz Sándor erőszakos nemi közöszülés.
- 3913 Boros István orgazdaság.
- 3916 Csigér Vaszali idegen ingó vagyon rongálás.
- 3919 Osváth János hivatalos hatalommal való visszaélés.
- 3920 Pap Flóra zsarolás.
- 3934 Tóth Mihály testisértés.
- 3937 Csucsca Féter gondatlanságból okozott emberölés.
- 3938 Fried Adolf sikkasztás.

Előadó: **Harmathy Károly.**

- 3679 Morvai János csalás.
- 8688 Bulboka Ilie és társa magánokirat hamisítás.
- 5271 Bere Imre lopás kísérlete.
- 5206 Dombi Juliska lopás.

Előadó: **Pognár Dénes.**

- 4062 Pljeszvoszky Katalin lopás.
- 4117 Dobár Jánosné becsületsértés.
- 4151 Kurticsán János testisértés.
- 4205 Fodor Lajos testisértés.
- 4210 Tóth Mihály testisértés.
- 4418 Tóth Sándor lopás.
- 4433 Kégl Mór sikkasztás.

SZINHÁZ.

Somogyi Károly Nagyváradon.

Somogyi Károly nagyvárad szinigazgató tegnap Nagyváradra érkezett **Szombathelyről**, hol társulata most játszik, hogy tájékoztást szerezzen a nagyvárad viszonyok felől, valamint, hogy kikérje a szinügyi bizottság tagjanak véleményét a nagyvárad szinistársulat szervezésére vonatkozólag. Együttal meghívta a bizottság tagjait **Sopronba** — hol újév után fog játszani — az előadások megtekintésére, hogy véleményt tudjanak mondani a szükséges szerződésekről.

Somogyi társulata különben jelenleg is igen jó erőkből áll és pótlásokra csak kis részben szorul. És főképp a Somogyi rendezői talentuma folytán a társulat teljesen összejátszott. Az operett énekesnői szerepeket **Csik Irén**, **Forrai Ferike**, **Lányi Edith** látják el. A szin-

művészeti pályán állandó játszás mellett pár hét is igen nagy idő a haladás tekintetében és így nem igen vagyunk képesek azok művészetének mostani állását megismerni, a kik pár évvel ezelőtt itt játszottak. Bonvivant Balla Dezső, a nagyváradi közönség egykori kedvence, a ki a nyáron vendégszerepelt a *Nemzeti színházban*.

Az új igazgatóra különben most az a nagy feladat vár, hogy a színházi ügyek végleges lebonyolításában mint tapasztalt talentumos igazgató segítségére legyen a színházi bizottságnak és hogy előkészítse a jövő nagyváradi színházát.

E czélből most már Nagyváradra fog jönni, hogy a színházi bizottságot széleskörű tapasztalataival támogassa.

Átnézte a színház terveit s azt igen szépeknek s méltóknak találja a nagyváradi színház igényekhez. A páholyok számát ő is kevesli. de rekompenciát is talál egyben-másban.

Somogyi Károly teljes ambícióival vette kezébe Nagyvárad színházát és ezért teljes bizalommal s örömmel nézhetünk a jövő színház életébe.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: Fernand-Hue.

Francozából fordította — Ö.

28

— Adná az Isten! — sóhajtottak György és Péter.

Dover ur mind ez ideig nem adott magáról életjelet. A félelemtől remegve ült a csolnak elején. Azonban a parancsnok sem volt olyan nyugodt, mint a milyenek mutatta magát. Igaz, hogy a víznek most nagy esése van és igen gyorsan folyik, de vajjon meddig lesz ez így? Hát ha a csatorna annyira összeszorul, hogy a csolnak fennakad?

— Hány óra Péter? — kérdezte.

— 4 óra 17 percz, felelt a matróz meg nézván óráját s az égő gyufával pipáját rendíthetetlen nyugalommal meggyújtotta.

— Ötven percze vagyunk e föld alatt, kint megnéztem az órámat, akkor 3 óra 25 percz volt.

Tíz percz múlva megszólalt Péter:

— Kapitány ur, valami zajt hallok magunk előtt.

Tényleg, olyan féle zaj hallatszott, mintha egy vízi malom lapátos kereke verné a vizet.

— Valószínűleg valami kiálló szikla okozza. Vigyázzunk, hogy kikerüljük, — szólt Parr.

A zaj egyre erősödött; most már tisztán ki lehetett venni, hogy a víz egy magas szikla-falról zuhan alá.

— Vizesés! Elvesztünk, hörgő Dover ur csaknem élettelenül.

— Bizonyára, — felelt Parr hidegen.

— Semmit sem tehetünk megmentésünkre? Vissza kell tartani a csolnakot! Kapaszkodjunk a falba. Óh mily borzasztó így meghalni!

A vizesés párái nedvessé és hideggé tette a levegőt. Gyöngye szél keletkezett s a zaj már egészen közelről hallatszott.

— Eljött az utolsó pillanat, — szólt Parr. Azután átölelve Györgyöt és Margitot, meghatottságtól remegő hangon kérdezte:

— Gyermekeim! megbocsátok-e nekem a mért ide hoztalak titeket? ...

Feleletre nem volt idejük. A csolnak saját sebességétől lökve hatalmas ivben zuhant le a szakadékon s hirtelen megállt.

Az utasok eszméletlenül feküdtek a csolnak aljában.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Föld alatt.

Először Péter tért magához. A vizesés zaja hamar eszébe juttatta a történeteket. Felült előbbi helyére, az után megtapogatta magát:

— Nem tört el semmi részem hál' Istennek. De úgy látszik, hogy nem haladunk, bizonyára zátonyra jutottunk.

Ebben megnyugodva utána nézett, hogy hol vannak a többiek. Egy gyufa fényénél láthatta a csolnakban feküdni Parr kapitányt, karjaiban Margitot és Györgyöt. Mikor megfordult, hogy Dover urat is megnézzék, észrevette, hogy a csolnak kavicsos talajon áll.

— Ni, ni, hiszen szárazföldön vagyunk! Csak legalább tisztán láthatna az ember, vagy ez a vizesés hallgatna el egy kicsit.

Kiszállott és egymás után kiemelte a csolnakból Margitot, Györgyöt és Parr kapitányt, ki csakhamar magához tért:

— Péter! — szólt legelőször.

— Jelen!

— Hol vagyok; és hol vannak a gyermekek?

— Megmenekültünk, legalább egyelőre. Már ki is szállottunk.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A kamatláb

Bécs, december 21. Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma ülést tartott, melyen Meczenzeff vezértitkár tett jelentést a pénzpiac helyzetéről. E jelentéshez képest a főtanács nem érezte magát indíttatva, hogy a kamatlábat megváltoztassa. (M. T. I.)

Transzvál.

London, decz. 21. A Timesnek jelenti Modder-Riverből egy e hó 16-án délelőtt feladott távirat: Eddig nem volt újabb ellenségeskedés. Ma a két fél érintkezett egymással a foglyok és sebesültek dolgában.

Ottava, decz. 21. A Renter-ügynökségnek jelentik e hó 20-áról: A második kanadai kontingens három tábori útegből és három lovas-

vadász-századból, összesen 1050 emberből fog állani. (M. T. I.)

London, decz. 21. A legfelsőbb arisztokrácia számos tagja önkéntes szolgálatra jelentkezett a Transzválba induló hadsereghez. A Connagethi herceg, Viktória királynő fia is elmegy a harcztérre.

A szultán megszökött sógora.

Páris, decz. 21. Mahumud basa, a szultán megszökött sógora két fiával ide érkezett a Georgie nevű francia hajón. Legelőbb a török főkonzul fogadta s azután a *Figaro* munkatársát, akihez így szólt:

— Ez a főkonzul szemtelen volt velem szemben, úgy kidobtam, hogy minden csontja ropogott!

Abdul Hamid szultánról felháborodva nyilatkozott, kifejezéseit róla szinte nem lehet reprodukálni. Azokat a sikkasztási híreket, melyeket róla terjesztenek, a szultán által terjesztett gaz, aljas hazugságoknak nyilvánítja.

Török dolgok.

Konstantinápoly, decz. 21. Az ököménikus patriarkátus és György herceg a vitás ügyek elintézésére vegyes bizottság kiküldésében állapodtak meg, a melynek javaslatait azután a patriarkátus elé terjesztik szentesítés végett és a krétai nemzetgyűlés elé elfogadás végett.

A hirtenbergi töltény- és fémárugyár a napokban szállította a török tüzérségnek a tölténygyártáshoz való gépeket. Az árból hátralékos részletet, a mely körülbelül 520,000 frankra rugott, török részről lefizették. (M. T. I.)

A szerkesztőért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

A lovarda fűtve van

Hüttemann-Circus

Nagyvárad nagypiacz-téren.

Első megnyitó előadás

f. hó **23-án szombaton** este 1/8 órakor.

Fellepte a világhírű legjobb **művész és művésznőknek.**

Helyárak: Zártszék I. és II sor 1 frt. Zártszék III sor 80 kr. I-ső hely 60 kr. II-ik hely 40 kr. Karzat 20. kr.

Jegyek előre válthatók Pauker Dánielnél.

A Cirkusz jól fűtve van.

tisztelettel:

Hüttemann Gusztáv,

igazgató, nyugalm. cs. és kir. udvari főlovászmester.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

DÉRY JÁNOS

üveg- és porcellán kereskedésében Nagyvárad, Olasz, Fő-utca.

Az üzlet nagyobb átépítése miatt

mélyen leszállított áron kiárusítatnak

majolika és porcellán diszműaruk, élkező, teás, kávé, mosdó és többféle üveggészletek és üvegaruk, lámpák, tükrök, képek, képke-retek; rendkívüli olcsó és alkalmas

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak

nagy választékban kaphatók, míg a végkiárusítandó tárgyakból a készlet tart.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tisztelettel

Déry János.

Szép és csinos kivitelű *táncvigalmi meghívókat*, látogató jegyeket a karácsonyi és újévi ünnepekre a lehető legjutányosabb árban készít

a Szent László-nyomda.

Legfinomabb Czukorkák Karácsonyra!

Telefon 249.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni miszerint

fűszer-, gyarmat-áru, festék-, anyag-, bor- és ásványviz-kereskedésünket

az idény alkalmával a legkitűnőbb **chinai és orosz theákkal** valódi **amaicai, cuba, portoricco és braziliai rumokkal, franciaia és a legkedveltebb magyar cognaccal, Franciaia és Magyar pezsgő** valódi tőkén termelt **pecsenye, asztali, dessert és gyógyborokkal**, ugy a a legkitűnőbb **liquerekkel** rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a legkedveltebb **theasüteményeket, csokoládék és czukorka különlegességeket**. Naponta friss **kassai és prágai sódar, császárhús, debreczeni kolbász, franckfurti virstli** s itt még fel nem sorolt **hideg felvágottak, ementhali, trappista groyer**, s mindenféle **dessert sajtok, déli és candirozott gyümölcsök** a legkedveltebbek, kitűnő zamatos **cuba, gyöngy, jáva és mocca kávé nagyraktárunkat** a legjutányosabb **napi árak** mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szíves pártolását, biztositván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásunkkal teljes megelégedését sikerülend megnyerni.

Kiváló díszlettel

Csordás Testvérek

Nagyvárad,

Szent László tér, Takarékpénztár épület.

A legkitűnőbb Theák és Rumok.

Gottschlig Agoston-féle rum lerakat.

Boraink különös figyelmet érdemelnek!

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, december 20.

Gabona. Gyenge.	
Buza októberre	7.94—80
Buza áprilisra	8.01—20
Uj tengeri	6.46—47
Rozs okt.	5.06—07
Zab okt.	5.10—
Káposzta, repce, aug.	2.70—80

Bécs, december 21.

Érték. Javult.

Oszt. hitel	869.60
Magyar hitel	871.—
Allamvasut	819.25

Értéktőzsde

Budapest, december 21.

Az irányzat csendes.

Oszt. hitel	368.80
Magyar hitel	372.75
Allamvasut	339.—
Rimamurányi	332.—
Magyar jelzalog	183.50
Salgótarjáni	841.—
Wagon-kölesön	623.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. december 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	115.75
Magyar koronajárdék	94.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₀ %	120.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₀ %	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	118.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	93.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.—
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	94.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	159.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	137.25
Oszt. járadék papirban	98.40
Oszt. járadék ezüstben	98.20
Oszt. járadék aranyban	116.25
Oszt. korona járadék	99.25
Oszt. államsorsjegyek	137.—
Oszt. magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	372.50
Oszt. hitelintézeti részevény	371.50
Párisi vista	819.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	121.30
Németbirodalmi márka	9.61
London vista	47.92
20 márkás arany	11.81

Legtisztább
Legjobb
Legolcsóbb

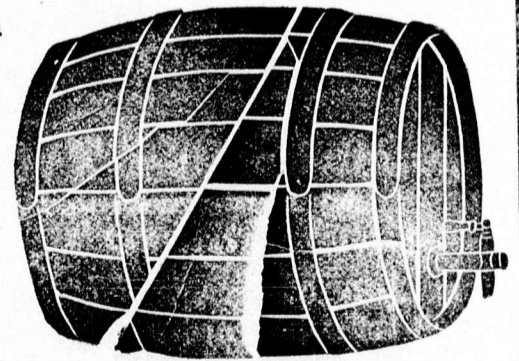
BOROK

Magyar
Hamisítatlan
Hegyi

CZEGLEDY SÁNDORNÁL

„Zöldfa“-szálloda, Nagyvárad,

Kényelmes szobák, modern étterem, kávéház.

56 literen felü adónélkül.

Olcsó árak!

56 literen felül adónélkül.

ÁR J E G Y Z É K:

Saját termésű hegyi ujbór literje kicsinyben	— frt 36 kr.	nagyban	— frt 32 kr.
1885. Nagyvárad fehér	— frt 40 kr.	„	— frt 36 kr.
1886. Érmelléki fehér	— frt 50 kr.	„	— frt 46 kr.
1886. Erdélyi fehér	— frt 40 kr.	„	— frt 32 kr.
1885. Ménesi veres	— frt 60 kr.	⁷ / ₁₀ palack	— frt 50 kr.
1886. Sashegyi veres	— frt 50 kr.	„	— frt 40 kr.
1885. Diószegi bakar	1 frt — kr.	„	— frt 80 kr.
1886. Erdélyi rizling	1 frt — kr.	„	— frt 80 kr.
1880. Szomorodni	2 frt — kr.	„	— frt 50 kr.

Lakodalmak alkalmával

és azonkívül

bankettek és társasébédek, a legfényesebb kiállításban ugy a „Zöldfa“-szállodában, mint magánlakásokon jutányos árban elvállaltatnak.

Állandó előfizetők étkezésre elfogadtatnak.

Kétéves gyökeres, legfinomabb különféle fajú szőlővesszők kaphatók